תחלה לקדש ר"מ אומר מטמא את הקדש ופוסל את התרומה וחכ"א כשם שהוא פוסל משקה תרומה ואוכלי תרומה כך [ה]הוא פוסל משקה קדש ואוכלי קדש אמר רבא לאבא שאול (א) מעלה עשו בקדשים שוינהו רבנן לטבול יום כראשון לר"מ כאוכל שני לרבנן כיון דטבל קל"ש א) טומאה פסול משוי טמא לא משוי: הוזה דמה חייבין כו': מעילה הוא דליכא ב) אבל איסורא איכא ואמאי הא ממונא דכהנים הוא *א"ר חנינא ג) ליוצאין ור"ע היא דאמר זריקה מועלת ליוצא [ו]דלאו בת אכילה היא *אמר רב הונא אמר רב מיצוי חטאת העוף אינו מעכב דתני רב הוזה דמה רב אדא בר אהבה אמר *רב [ז]מיצוי חטאת העוף מעכב ותני רב מיצה דמה הא שמע °והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח ד) [חטאת היא] בשלמא לרב אדא בר אהבה היינו דכתיב והנשאר בדם ה) ימצה חטאת היא אלא לרב הונא מאי והנשאר כדתניא דבי ר' ישמעאל שאם נשאר ומאי °חטאת היא ארישא א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי אלא מעתה גבי מנחה דכתיב °והנותרת הכי נמי שאם ניתותר וכי תימא ה"נ והתניא

ויקרא ה
שם
שם ב

תורה אור

רבי מאיר אומר מטמא את הקדש. דהוא שני ומשוי לקדש שלישי: וחכ"א כשם שפוסל כו'. אבל טמויי לא מטמא והיינו כמתניתין: אמר רבא לאבא שאול. נמי דאמר תחלה לקדש דקעביד לקדש שני מיתרצא נמי מתני' דודאי טבול יום מדאורייתא פוסל ואינו מטמא ורבנן עשו מעלה בקדשים דשוה טבול יום תחלה לקדש דהוי כי אוכל ראשון ועושה שני ומתני' בדאורייתא קתני דאינו אלא פוסל: לר"מ. נמי מיתרצא מתני' דהאי דקאמר מטמא את הקדש דעביד ליה שלישי ופוסל את התרומה (ב) מדרבנן אבל מדאורייתא אינו אלא פוסל מאחר שטבל: ורבנן. דאמרי כשם שפוסל וכו' ולא אמרי דמטמא קסברי כיון דטבל קלשא ליה טומאה דפסול משוי ולא טמא: הא איסורא איכא. כלומר איסור אכילה: ואמאי הא ממונא דכהנים הוא. מאחר שהוזה למה שהותרה להם באכילה: א"ר חנינא ליוצא. כלומר שיצא דהתם איכא איסור אכילה ורבי עקיבא הוא דאמר זריקה מועלת ליוצא לאפוקיה מידי מעילה י) לא לשריפה כדאמרינן לעיל (ג) אבל לאו בת אכילה היא כדאמרינן בסוף פירקין אבל לאכילה לא מרצה ז) הא הואה כמי דמהניא לאפוקיה מידי מעילה אבל להתיר יוצא באכילה לא מהניא והיינו דקא דייק אבל איסורא איכא דלאו בת אכילה היא: אמר רב הונא אמר רב מיצוי דחטאת העוף. דכתיב והנשאר בדם ימצה לאחר הזאה ימצה: אינו מעכב. דכיון דהוזה אע"פ שלא מיצה נעשית מצותו ויצא מידי מעילה וחייבין עליו משום טהור וטמא ויצא נמי ידי חובתו דאינו מעכב הכפרה: דתני רב הוזה דמה. דמדקתני במתניתין גבי חטאת העוף הוזה דמה ולא קתני מיצה דמה אלמא ס"ל לתנא דמתני' דהזאה עיקר ומיצוי לא מעכב: ורב אדא בר אהבה אמר משמיה דרב מיצוי מעכב. דלא יצא ידי חובתו ולא נתכפר ולא הוקבע החטאת בפיגול וטהור וטמא אע"פ שהוזה עד דעביד מיצוי: ותני רב *מיצה דמה. במתני' גבי חטאת העוף מיצה דמה ולא קתני הוזה דמה דס"ל דמיצוי נמי עיקר מצוה הוא ומעכב: בשלמא לרב אדא היינו דכתיב והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח וגו'. דהשתא דנשאר אחר הזאה דהיינו מיצוי איקרי חטאת אלמא דשיריים דהיינו מיצוי מעכב: אלא לרב הונא דאמר מיצוי לא מעכב מאי והנשאר. כיון דלא מעכב ל"ל דכתיב והנשאר (ד) ח): להכי כתיב והנשאר לכדתנא דבי רבי ישמעאל שאם נשאר. כלומר אם נשאר מן הדם מצוה לעשות מיצוי אבל אם לא נשאר לא מעכב דמיצוי אינו מעכב: ומאי חטאת היא. לאו כדקא בעית למימר דאוהנשאר ימצה קאי לאיתויי משמע דבשיריים דהיינו מיצוי הוי עיקר חטאת דמיצוי מעכב: אלא ארישיה דקרא קאי. אוהזה מדם [א] החטאת בהזאתו חטאת הוא לומר דהזאה מעכבת ולא מיצוי: ה"נ שאם ניתותר. שכשקמץ את המנחה אם ניתותר דאוכלא שיריים למצוה שפיר ואם לא ניתותר שאם חסרו שיריים בין קמילה להקטרה לית לן בה: וכי תימא הכי נמי. דשיריים לא מעכבי והאגיא מסלתה ומשמנה דמלי למיכתב קרא מסלת ומשמן מאי מסלתה ומשמנה שיהא כל סלתה ושמנה קיים ואפילו שיריים דהכי משמע מסלתה מן הסלת שהיה בשעת קמילה בשיה סלו אלמא דחסרון [ג] שיריים מעכבי (ה) (גבי שיריים נמי ט) אמרינן דחסרון שיריים מעכב) והיכי אמרינן שאם לא ניתותר לא מעכב:

אמרי

תחלה לקדש. ואם נגע באוכל קדש עשה אותו שני ואותו שני עושה שלישי ושלישי רביעי: מטמא את הקדש. *לעשות עוד אחר ופוסל התרומה שלא תעשה יותר: וחכמים אומרים [ט'] כך הוא פוסל ט'. דקא סברי דטבול יום אינו רק פוסל י) בשום דבר ואף במשקה קדש וטהרייהו מוקי מתניתין: לאבא שאול מעלה עשו בקדשים ט'. וא"ת הכא משמע דטבול יום מדרבנן הוא כדקאמר שוינהו רבנן לטבול יום וכו' ובסוטה פרק כשם (דף כט:) יליף רביעי בקדש מק"ו ממחוסר כפורים ומה מחוסר כפורים שאין פסול בתרומה פוסל בקודש שלישי שפסול בתרומה אינו דין שיעשה רביעי בקדש ופריך אוכל הבא מחמת טבול יום יוכיח ומשני דילמא סבר לה כאבא שאול ומאי קאמר הא דאבא שאול דרבנן הוא וי"ל יא) דרביעי בקדש דרבנן הוא וכן פי' רש"י בפרק קמא דפסחים (דף יט.) דלא יב) (תשיב) [משכחת] ליה רביעי בקדש למ"ד אין אוכל מטמא אוכל אלא מדרבנן הוא מיהו ר"ת פי' דמשכחת ליה *ע"י עצים יג) ורביעי בקדש דאורייתא *(ולאבא שאול ה"ק ליה) הכי קאמר דילמא סבר לה כאבא שאול והא דאבא שאול מדרבנן הוא וי"ל דסוגיא דסוטה (דף כט:) לית ליה הא דרבא אלא אית ליה דטבול יום מן התורה וכדבעא הש"ס הכא למימר דמתני' רבנן היא: אמר רבי חנינא ליוצאין ור"ע היא. יד) תימה ה"ד אי דיצא לגד הראש א"כ הא"ל מודה ר"ע כדאיתא לעיל *ואי דיצא לגד רגליו מ"מ הא אמרינן פרק שני דזבחים (דף כב:) היא בפנים ורגליה מבחוץ *ואח"כ חתך פסולה לפי שמטמאה של אבר שיצא חוץ מתערב עם הדם ונמצא שמקריב פסול יוצא ע"ג המזבח וי"ל דמיירי שכל הדם נאסף בצואר ואח"כ יצא הרגל דהשתא ליכא למיחש לשמנונית שכל מה שעתיד לצאת בצואר מן האיברים כבר עלה א"נ טו) *כגון שיצא טלו וחתך מה שיצא עם העצם שאין זה פסול בעופות אלא א"כ מחוסר אבר ואח"כ מלקה והרב רבינו רחביה פירש דהכי פי' טז) בזבחים (דף כו.) (קאמר) קבל ואח"כ חתך פסולה לפי שזורק את השמנונית יז) שנפסל ביוצא ע"ג המזבח אבל אם כבר זרק כל הדם כשר דהרי קיים מצות זריקה מן הדם אע"פ שכבר עלה שמנונית יוצאה שנתערב עם הדם וזרקו על המזבח והכא נמי הכן הוזה דמשמע הוזה כבר הולכך חטאת העוף כשרה דקיים בה מצות הזאה מן הדם אע"פ שעם הדם נתערב *השמנונית: ותני רב הוזה דמה. דמיד שהוזה דם חטאת העוף נעשית מצותו קריק [ביה] יח) (ט'): בשלמא לרב אדא בר אהבה היינו דכתיב והנשאר בדם ימצה. אע"ג דנשאר חטאת הוא כלומר אע"ג דאין דם אלא מה שנשאר מן ההזאה עדיין הוא חטאת ותלויה יט) הזייתה במיצוי שהוא מעכב: כדתניא דבי רבי ישמעאל שאם נשאר. פי' כ) אם נשאר ימצה ואם לאו לא ימצה וליכא עיכובא כא): ומאי חטאת היא אריכא. כלומר לא קאי חטאת היא אמיצוי אלא קאי אריכא דקרא דהיינו הזאה ושאר ענייני מליקה שכתובים קודם והנשאר: אלא מעתה גבי מנחה דכתיב והנותרת ה"נ שאם ניתותר. כלומר גבי מנחה דכתיב והנותרת מן המנחה יאכלו אהרן ובניו ה"נ שאם ניתותר יאכלו ואם לא ניתותרו כב) השיריים בין קמילה להקטרה אין בכך כלום וכ"ת ה"נ והא תניא מסלתה וכו' משמע הכא דפשיטא ליה להש"ס כג) שיריים שחסרו בין קמילה להקטרה פסול וקשיא דפ"ק דמנחות (דף ט.) פליגי רבי יוחנן ור"ל וקסבר הך מינייהו דמקטיר קומץ עליה וי"ל דגבי דמקטיר קומץ עליה מ"מ מודה שאותן השיריים אסורין באכילה כד) כדמשמע ליפנא דוהנותרת מן המנחה יאכלו וכו' דכי לא ניתותר כה) (כלום) [כלומר] [ג] שחסרו השיריים לא אכלו כהנים: והא תניא מסלתה כו'. וא"ת מ"מ ליפני דשאני הכא דגלי קרא מסלתה ומשמנה וי"ל כו) דלית לן לאחשובי קרא דחטאת הוא כמו מסלתה ומשמנה כז) ועוד נראה למורי רבי כיון דחזיק דוהנותרת משמע דצריך שיהא ניתותר כמו כן אית לן למימר דוהנשאר רוצה לומר שצריך שיהא נשאר דאין לחלק ביניהן כי הלשון שוה וא"ת מאי האי דמייתי האי קרא דמסלתה ומשמנה איבעי ליה לאתויי קרא דמן המנחה דדרשינן פרט למנחה שחסרה וכפ"ק דמנחות (דף ט:) מצריך להגרייהו חד למנחה שחסרה קודם קמילה ואחד לשיריים שחסרו בין קמילה להקטרה ומשמע התם דממן המנחה נפקא לן שיריים שחסרו וא"כ איבעי ליה לאתויי מן המנחה דהא הכא מיירי בכי האי גוונא וי"ל דלא דק הש"ס טלי הלאי לאתויי מן המנחה ותדא מהרי נקט וכמו כח) ועוד הוא ועוד נראה למורי שיחיה דלאו לא האי קרא מסלתה ומשמנה דנפקא לן מיניה מנחה שחסרה קודם קמילה לא הוה דרשינן ממן המנחה לשיריים שחסרו בין קמילה להקטרה אלא בתר דכתיב מסלתה דמשמע דבעינן בשעת קמילה שתהא המנחה שלימה או דרשינן מן המנחה לשיריים כט) דמשמע מן המנחה שהיתה כבר כלומר שהיתה שלימה בשעת קמילה ולכך מייתי קרא דמסלתה לך לשיריים שחסרו [ד] בין קמילה להקטרה ל) ומשני התם כתיב והותר קרא יתירא הוא דהא והאי לא) דאיכא שיריים שהרי כתיב וקמץ מלא קמצו והקטיר [ה] (אינה כל המנחה קיימת) רק הקומץ שהוא מקטיר וא"כ דקרא יתירא הוא לית לן למימר שאם ניתותר לב) הכא כתיב והנשאר ולא מייתר דצריך לומר לג) שיש שיריים בדם ולא הוזה מסולו ולא הוה לומר דהייתה חטאת תלוי במיצוי כלומר שיהא מיצוי מעכב:

לגדין

לפסול עוד אחד כו' נ"ק

ה א מיי' פ"י מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ג:

ו ב מיי' פ"ח מהלכות פסה"מ הל' לג:

ז ג מיי' פ"ז מהלכות מעה"ק הלכה ו:

נ"ק

פי' עצים ולבונה רביעי בקודש דאורייתא ולאבא שאול הכי ס"ל וה"ת גרסה הכי קאמר דילמא כו' נ"ק

פיוס דמודה ביוצא דם והכלאים של עוף הוי כיוצא דם. רש"ק

כגון שיצא וחתך כל מה שיצא עד שהגיע לעולם שאין וכו' נ"ק ויותר יש להגיה כגון שלא יצא טלו ואחר ספיר בי' תוס' שלפנינו וע' בזבחים שם

שמטעית ותני רב הוזה ט' הרא"ה נ"ק

(לעיל ז.)

זבחים סב:

משמיה דרב נ"ק

ותני רב כמתני' גבי נ"ק

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבא לאבא שאול נמי מעלה: (ב) רש"י ד"ה לר"מ נמי וכו' את התרומה הס"ד מדרבנן: (ג) ד"ה אמר ר' חנינא וכו' כדאמרינן לעיל בס"ד ואח"כ מ"ה דלאו בת אכילה: (ד) ד"ה אלא לרב הונא וכו' והנשאר ומשני להכי כתיב כצ"ל והד"א: (ה) ד"ה וכי תימא וכו' שיריים מעכבי גבי שירי דם נמי אמרינן דחסרון מעכב והיכי אמרת שאם:

◆

רבינו גרשום

אמ' רבא לאבא שאול. שאמר נמי דקאמר תחילה לקדש דקעביד קדש ראשון מיתרצא מתניתין דודאי טבול יום מדאורייתא אינו אלא פוסל ורבנן עבדו מעלה חומרא בקדשים דעביד תחילה לקדש: ולרבי מאיר. נמי מיתרצא מתניתין דהאי דקאמר מטמא את הקדש מדרבנן קאמר דמעלה עבדו בקדשים. וקסבר ר' מאיר עבדו רבנן טבול יום בקדשים כאוכל שני מה אוכל שני מטמא את הקדש להיות שלישי והשלישי בקדש טמא והרביעי פסול. ופוסל את התרומה כדתנן והשלישי בתרומה פסול אף טבול יום נמי מטמא את הקדש ופוסל את התרומה אבל מדאורייתא' אינו אלא פוסל מאחר שטבל: ולרבנן דאמרי. כשם שפוסל ולא אמרי דמטמי קסברי כיון דטבל קלישא טומאתו ופסול משוי ולא טמא: הא איסורא איכא. כלומר איסור אכילה. ואמאי הא ממונא דכהנים הוא. מאחר שהוזה דמה: א"ר חנינא ליוצא. כגון שיצאת ור' עקיבא היא דאמר זריקה מועלת ליוצא לאפוקיה מידי מעילה אבל לאו בת אכילה כדאמרינן לע"ל בסיפא דפירקין אבל לאכילה לא מרצה. והא הואה נמי נפקא מידי מעילה אבל להתיר יוצא לאכילה לא מהניא והיינו דקא דייק אבל איסורא איכא דלאו בת אכילה היא: מיצוי חטאת העוף. דכתב בה והנשאר בדם ימצה אינו מעכב דכיון שהוזה אע"ג דלא מיצה אמרינן נעשת מצותו ויצא מידי מעילה וחייבין עליו משום פיגול: ותני רב. הוזה דמה ולא קתני מיצה אלמא דסבירא ליה נמי דמיצוי לא מעכב: ורב אדא בר אהבה אמר משמיה דרב דמיצוי חטאת מעכב: בשלמא לרב אדא בר אהבה היינו דכתיב והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח חטאת היא. דהוא דנשאר נמי קרוי חטאת אלמא דשיריים דמיצוי מעכבי: אלא לרב הונא דאמר דמיצוי לא מעכב מאי והנשאר. אמאי איצטריך למיכתב והנשאר להכי לכדתנא דבי ר' ישמעאל שאם נשאר מצוה למעבד מיצוי אבל אינו מעכב: ומאי חטאת היא ארישא. כלומר לאו כדקאמרת דוהנשאר קאי אנמצה [illegible]

◆

שיטה מקובצת

א] קל"ש טומאתו פסול אות ה' נמחק: ב] דליכא הא איסורא תיבת אבל נמחק: ג] חנינא ליוצא יר' עקיבא אות י' נמחק: ד] המזבח חטאת היא בשלמא: ה] בדם אע"ג דנשאר ימצה: ו] מעילה ולשריפה תיבת או נמחק: ז] והאי הואה: ח] והנשאר ומשני להכי והד"א: ט] נמי דהיינו מיצוי אמרינן: י] בכל דבר תיבת ובשום נמחק: יא] רצ"ל דאין הכי נמי רביעי: יב] ולא אשכחן ליה: יג] עצים ולבונה רביעי בקודש דאורייתא וא"ת הדרה קושיא לדוכתיה היכי קאמר: יד] היא פי' ואיירי כגון שיצא תימה דע"כ יצא ר"ל קודם הזאה דא' לאחר הזאה ע"כ ודאי אפילו לרבנן דפליגי על ר"ע אמרינן זריקה מועלת ליוצא אלא ודאי מיירי כשיצא קודם הזאה וכשיצא הראש יצא דמה ואמרינן לעיל אבל בדם שיצא לא אמ' ר' עקיבא זריקה מועלת וי"ל דמיירי שיצא דרך רגליו אבל עדיין הצואר שהדם בתוכו הוה בפנים ומ"מ קשה דהא אמרינן בפ' שני דזבחים היא בפנים ותליה מבחוץ קבל ואח"כ חתך: טו] א"נ מיירי שחתך כל הבשר של אבר שיצא לחוץ עד העצם קודם המליקה וא"כ אין בו לא דם ולא שמנונית ואח"כ יצא וכ"ת א"כ הוא בעלת מום כדאמר בזבחים י"ל דאין תמות וזכרות בעופות שאין מום פוסל בעופות אלא: טז] פירושו דבזבחים: יז] השמנונית לכתחילה: יח] קיינא ביה תיבת כו' נמחק: יט] ותליה הזאתה במיצוי: כ] פי' שאם נשאר ימצה ואם לאו דלא מיצה אות י' נמחק: כא] עיכובא וא"ת תקשי לרב אדא בר אהבה דאמר מיצוי מעכב וי"ל דבאידך תנא דבי רבי ישמעאל ס"ל דאמר מיצוי מעכב: כב] ניתותרו שחסרו השיריים: כג] להש"ס דשיריים שחסרו: כד] באכילה. גליון וכן משמע שם בגמרא בהרי"א ע"ש דף ס' ע"ב: כה] נתותר כלומר שחסרו: כו] וי"ל דאין לן (תיבת ראית נמחק) לאחשוביה דרשה [illegible]

ל"ש: לא] ודאי הוא דאיכא: לב] והקטיר א"כ כל תיבת אינה נמחק: לג] ניתותר והכא כתיב: לד] לומר שאם יש שיריים בדם שלא יזה מסולו:

הגהות צ"ק [א] החטאת קאי חטאת היא [ב] שיריים מעכבי כלומר דבשיריים נוהג נמי אמרינן דחסרון מעכב והיכי אמרינן כו' וכ"ה בס"י [ג] שחסרו מן השיריים לא יאכלו כהנים הס"ד ואח"כ ד"ה והא [ד] בין קמילה להקטרה הס"ד ואח"כ ד"ה הכא כתיב והקטיר כו' וע' בר"ק [ה] לאו קאי אכל המנחה רק הקומץ